

**ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ
ФАКУЛТЕТ**

**Електронната търговия и продажбата от разстояние в
Европейския съюз**

Ваня Илкова Желязкова

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Гражданско и семейно право“
Професионално направление: 3.6 Право, Научна специалност: Гражданско и семейно право

Научен ръководител: Доц. д-р Ана Джумалиева

Благоевград

2024

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“, град Благоевград. Авторът е докторант в редовна форма на обучение към същата катедра.

Публичната защита на дисертационния труд ще се проведе на 27.06.2024 г. от 12.00 часа в Правно-исторически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград.

Състав на научно жури:

Вътрешни за Университета членове на научното жури:

Доц. д-р Асен Воденичаров

Доц. д-р Александър Иванов

Външни за Университета членове на научното жури:

Проф. д.н. Мария Нейкова

Проф. д-р Симеон Тасев

Доц. д-р. Петър Бончовски

Материалите по защитата се намират в катедра „Гражданскоправни науки“, Правно-историческия факултет, Югозападен университет „Неофит Рилски“ гр. Благоевград.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Обща характеристика на дисертационния труд	4 стр.
1. Актуалност на темата. Теоретично и практическо значение на дисертационния труд.	4 стр.
2. Предмет, цели и задачи на изследването	7 стр.
3. Методи на изследването	8 стр.
4. Цел на дисертацията.....	9 стр.
5. Обем и структура на дисертационния труд	10 стр.
II. Съдържание на дисертационния труд	11 стр.
1. Първа глава. Електронна търговия. Общи положения, характеризиращи нейната правна уредба.....	12 стр.
2. Глава втора. Договор за продажба от разстояние.....	18 стр.
3. Глава трета. Правни механизми за защита на потребителите....	22 стр.
III. Научни приноси на дисертационния труд	33 стр.
IV. Публикации по темата на дисертационния труд	34 стр.

I. Обща характеристика на дисертационния труд

Актуалност на темата. Теоретично и практическо значение на дисертационния труд.

Развитието на съвременните технологии и ръстът на потреблението в Интернет спомага за създаването на все повече възможности за бизнеса и потребителите. В днешната дигитална среда е очевидно нарастващото значение на договорите от разстояние и договорите извън търговските обекти. Ежедневно се сключват сделки между страните и се реализират различни правоотношения, без нито една от тях да се налага да се срещне лично.

В своята същност Електронната търговия е покупка- продажбата на стоки, услуги, предаване на средства или данни чрез електронна мрежа, главно Интернет. Това е процес, при който бизнесът/ производителите и потребителите купуват и продават стоки и услуги по електронен път. Продуктите или услугите се представят чрез уебсайт или мобилно приложение, или специално създадени платформи за предлагане на покупко-продажба на стоки и услуги, които функционират чрез системи за цифрово обозначаване, които са интегрирани със защитен механизъм за плащане, улесняващ закупуването на продукти и осъществяване на финансовите транзакции.

В съвременния свят бързината и лесният достъп до търсените резултати е от изключително значение за развитието на търговския оборот. Въвеждането на възможността за онлайн пазаруване внася значителни промени в развитието на търговията, като се въведоха и нови технологично оправдани понятия, като „*дигитална търговия*“, „*електронна търговия*“, „*търговия от разстояние*“ „*онлайн търговия*“ и т.н. Към настоящия момент електронната търговия бележи значителен ръст и продължава да се развива в нови среди и отрасли.

Институт на електронната търговия включва следните елементи: сайтове за електронна търговия, субекти за електронна търговия и електронния бизнес, традиционен маркетинг, така и маркетинг на електронната среда, продажби, отдаване под наем, предоставяне на лицензи, доставка на услуги и информация чрез използване на Интернет.

Техническият подем на световната компютърна мрежа и развитието на изкуствения интелект наложи създаването на множество нови понятия, като електронна търговия, електронен бизнес, електронна услуга и електронно обучение, които придобиват все по-голяма популярност в съвременното общество.

Онлайн търговията постепенно обхваща множество отрасли като набира все по-голяма популярност. Все повече бизнеси/ търговски и производствени дейности, потребители и държавни администрации/ органи в публичната сфера се ориентират към използването на електронни средства за предоставяне и покупко-продажба на услуги, стоки и информация. Обхватът на електронната търговия се разраства всекидневно, което води до възможността широк кръг участници да бъдат част от онлайн обслужване.

Основните предимства на електронната търговия включват: **отстраняване на географски граници и ограничения** (глобализация), създаване на повече възможности за потребителите (неограничен избор и разширяване на обхвата на продажбите), **намаляване на разходите за персонал и наем на търговски площи** (възможност за инвестиране в различни области), **лесен достъп и възможност за стартиране на онлайн бизнес** (преодоляване на бюрократични трудности, значително по-малък обем от разрешителни), **възможност за денонощно обслужване и извършване на продажби, възможност за по-бързо разрастване и неограничени възможности за маркетинг.**

Въпреки множеството предимства на онлайн пазаруването съществуват и редица недостатъци. Развитието на технологиите и правната рамка, създадена с цел защита на потребителите постоянно се подобряват, но продължават да съществуват и редица проблеми, свързани освен с технологичното обезпечаване на цялостния процес на електронна търговия, така и с особеностите на тези обществени отношения, характеризиращи се с голяма динамика. С увеличаването на използването на интернет и онлайн пазаруването идва рискът от излагане/ извършване на онлайн измами, предлагане на подвеждащи продукти и услуги, при които е налице разминаване между качество и цена или пък несъответствие между представените и реалните технически характеристики на даден продукт.. Проблем, който търси своето решение на международно ниво и на равнище на Европейския съюз е фактът, че в различните държави има приети различни законови разпоредби, уреждащи онлайн търговията и това

затруднява значително бизнеса и търговската дейност, защото е необходимо съобразно региона, в който се предлага дадена стока или услуга, те да се предлагат с оглед на конкретните изисквания. Именно това е един от проблемите пред производителите, търговците, а в известна степен и за потребителите.

В настоящия дисертационен труд подробно е изследвано и се аргументира значението и необходимостта на този нов отрасъл в ежедневието на хората и отражението му в националното и европейското законодателство. В Европейския съюз са създадени множество регламенти и директиви, но постоянното изменение на технологиите налага подобряване и развитие на правната рамка, която обхваща Електронната търговия. Разгледани са видовете участници в електронната търговия:

- **Бизнес към Клиент** - *Най-често срещаният и използван модел, при който бизнесът продава продукти или услуги директно на потребителя в Интернет;*

- **Бизнес към Бизнес** - *компаниите продават продукти или услуги на други компании;*

- **Клиент към Клиент**, *при който потребителите търгуват помежду си чрез платформи, а собственикът на сайта получава такса за предоставяне на услугата;*

- **Клиент към бизнес** - *това е категория търговия, която набира популярност с годините и най-често се изразява в платени онлайн изследвания;*

- **Бизнес към правителство** - *електронна търговия, при която бизнесът търгува с правителството чрез предоставяне на услуги.*

Изследвани са и преимуществата, и недостатъците на изброените участници, както и възможността за развитието им.

Електронната търговия не би могла да съществува без института на продажбата от разстояние. Именно тясната връзка между тях е разгледана подробно с акцент върху защитата на потребителя.

Скоростта на развитие на онлайн продажбите и липсата на контакт между страните спомага за развитието и създаването на различни видове

измами и злоупотреби. Специално внимание е обърнато именно върху новите способности за неправомерно събиране на данни и тяхното използване.

В дисертационния труд е разгледан и въпросът за данъчното облагане при осъществяване на електронна търговия. При създаването на този нов отрасъл все още не бяха предприети конкретни мерки за национално, европейско и трансгранично облагане на стоките и услугите, които се предлагат в Интернет. С течение на времето обаче се приеха множество споразумения, директиви и регламенти, целящи уеднаквяване на облагането на онлайн пазарът.

2. Предмет, цели и задачи на изследването.

Предмет на настоящото изследване е институтът на електронната търговия.

Целта на труда е да бъде изяснено понятието за електронна търговия като способ за осъществяване на договорни отношения между субекти с различно местоположение.

Най-общо задачите на настоящия дисертационен труд обхващат уточняване и методическа обосновка на същността, природата и структурата на института на електронната търговия и обхваща следните групи въпроси:

- ✦ анализ на реалното състояние на предмета на електронната търговия като подробно са разгледани ползите и недостатъците на този обособяващ се нов институт;
- ✦ Да се проследи историческото развитие на института в сравнително-правен аспект;
- ✦ Да разгледа понятието за електронна търговия и продажба от разстояние и да се очертаят основните елементи от фактическия им състави;
- ✦ Да се изследват и анализират участниците в електронната търговия и тяхната роля при осъществяване на договорни отношения;
- ✦ Да се направи сравнения между предимствата и недостатъците на електронната търговия по отношение на клиенти, търговци и общество;

- ✚ Да се извърши специализиран анализ на Възможностите за развитите по време на извънредно положение/пандемия/ COVID-19;
- ✚ Да се извлекат правни механизми за защита правата на потребителите;
- ✚ Да се анализира Нормативна уредба на Република България относно платежните услуги, свързани с електронната търговия;
- ✚ Да се разгледат последиците от извършване на противоправни действия в онлайн пространството;
- ✚ изследване на правните методи за защита и способите за разрешаване на проблеми при осъществяване на онлайн и на дигитална търговия;
- ✚ изследване на функционирането на вътрешния пазар за електронна търговия: права и задължения на доставчици на страните. Предизвикателства и възможности;
- ✚ нови разработки и иновации, внесени от изкуствения интелект, приложени към електронната търговия;
- ✚ възможни нови аспекти и предизвикателства в областта на защитата на потребителите;

3. Методи на изследването

Изследването се основава на голямо разнообразие от източници, включително научна литература, съдебни дела и работни документи, статии и разработки на Европейската общност/ съюз. Отчита се и развитието на европейското законодателство, както и предложенията на Европейската комисия в областта на електронната търговия.

Изследването е насочено към използване на следните методи:

- Исторически, за да се проследи развитието на изследваната тематика;

- Юридически, за да се изследва създаването и състоянието на правната уредба, регламентираща електронната търговия;

- Логически метод;

- Анализ на технологичната среда, в които се извършва онлайн търговията и нейното влияние върху различните страни в едно правоотношение;

- Сравнителноправен метод, позволяващ да се представят разликите в подхода и правната основа на осъществяване на изследвания тип търговия;

- Социологически метод, чрез анкетно проучване.

4. Цел на дисертацията

Целта на настоящия дисертационен труд е подробно да изследва институтът на Електронната търговия и други основни видове, като продажбата от разстояние в Европейския съюз и дигиталната търговия, като се акцентира върху способите за защита на потребителите. Постоянно развиващата се дигитална среда създава необходимост от обстойно проучване и анализиране на всички пазарни и правни ниши при осъществяване на електронна търговия. Потребителите и бизнесът имат възможност да избират между изключително голям брой продукти и услуги, но много малка част от тях реално са запознати с правата и задълженията, които имат при избор на продукт/услуга от Интернет.

Видно от множество проучвания на международните пазари все по-голям брой потребители и бизнеси избират да осъществяват своята дейност в онлайн пространството. Тази тенденция несъмнено ще доведе до трайна промяна в манталитета на хората, което е предпоставка за създаване и утвърждаване на правна рамка за защитата им.

Дисертационното изследване обхваща въпроси, свързани със значението, предмета, страните, техните имуществените права и задължения, защита им и данъчните аспекти при осъществяване на електронна търговия в рамките на Европейския съюз и Република България. Дисертацията разглежда основните законови изисквания (задължителни реквизити, договори от разстояние, защита на потребителите) и ограничения (административни наказания, цели) при осъществяване на онлайн търговия. Изложени са и различните видове договори за продажба и извършаване на услуги от разстояние и техните специфики.

Направеният анализ, наред с разрешаването на методологически и теоретични задачи с практико - приложни методи, има за цел да подпомогне обогатяването и усъвършенстването на правната уредба.

В настоящия дисертационен труд се посочат и разграничат основните участници и техните законови права и задължения при сключване на онлайн договор.

Направен е Анализ и обсъждане на актуални проблеми, свързани с електронната търговия, нейната уредба и релевантна съдебна практика, а въз основа на това извеждане на предложения *de lege ferenda*, които да са полезна основа за подобряване уредбата на някои конкретни въпроси.

5. Обект на изследването

Развитието на съвременните технологии и ръстът на потреблението в Интернет спомага за създаването на все повече възможности за бизнеса и потребителите. Понятието за електронна търговия се свързва главно със закупуването на вещи и услуги в Интернет. Това обаче е само един от видовете електронна търговия. Електронното общество и услугите в интернет нарастват и се развиват всеки ден. Ежедневието на хората и бизнесът изискват постоянно развитие на предлаганите услуги в електронна среда.

Основните обекти в настоящото изследване са: потребителите, юридическите лица (бизнесът) и държавните публични администрация.

6. Практическо значение на изследването

- *За законодателството* – направени са предложения *de lege ferenda* с оглед усъвършенстване на законодателството и привеждането му в съответствие с европейските и международни стандарти

- *За правоприлагането* – чрез анализа на разпоредбите на Закона за електронната търговия и Закона за защита на потребителите, които регламентират основните права и задължения на страните при извършване на дистанционна, се цели подобряване и усъвършенстване на правоприложната практика.

- *За инициране на дискусия* – предложените анализи на актуалните в законодателството, доктрината и практиката проблеми целят да предизвикат дискусия, в резултат на която да се достигне до усъвършенстване на законодателството и практиката на съдилищата

6. Структура

Изследването включва представяне на историческото развитие, значението на електронната търговия и причините за нейното бързо развитие. Разглежда се законодателната рамка, разработена в Европейския

съюз между 2000 и 2021 г., в които електронната търговия заема основно внимание.

Глава първа изследва понятието и видове електронна търговия според законодателството на Република България. Основен фокус в изследването заемат предимствата и недостатъците на различните видове онлайн продажби, както и възможностите за развитието им.

Глава втора детайлно разглежда продажбата от разстояние в Европейския съюз и пряката ѝ връзка с електронната търговия.

Глава трета анализира широкият спектър от въпроси, свързани със защитата на потребителите при осъществяване на електронна търговия.

Към труда е разработена специализирана анкета-приложение, както и анализ към нея.

В глава трета са направени изводи относно значението на електронната търговия и заключение.

7. Обем и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 210 страници.

Структурата на дисертационния труд обхваща въведение, три глави и заключение. В края е приложен списък на използваната литература, който включва 100 заглавия на български език, 10 броя Сборници и речници и 67 – на чужди езици. Приложена е анкета и декларация за оригиналност.

Изложението във всяка глава е структурирано в параграфи, а последните – в точки и подточки.

Първа глава. Електронна търговия. Общи положения, характеризиращи нейната правна уредба.

1. Глава първа. Понятия и принципи

В Глава първа от дисертационния труд се разглеждат основните понятия и принципи, които е необходимо да бъдат пояснени с цел разбиране и анализ на поставената на разглеждане тема. Поставят се за разглеждане основните понятия, относими към изследвания институт – електронна търговия, субекти на електронната търговия, видове електронна търговия, нормативна уредба и други.

В т.1 е разгледано Историческо развитие на електронната търговия, което включва Възникване на института и Историческият анализ. Специално внимание е обърнато на Установяването на Електронната търговия в Република България и на Национални източници, разгледани в т.1.2. От съществено значение за изследването са и Основните нормативни актове и Международни източници, подробно анализирани в т.1.3. В допълнение, в т. 1.4. са посечени Исторически темоменти в развитието на електронната търговия, които налагат промяна в законодателството в световен мащаб.

Точка 2 от Глава Първа разглежда подробно понятието за електронната търговия. В Република България е приета Националната стратегия за електронна търговия, одобрена от Министерския съвет, където институтът на Електронната търговия е форчулиран по следния начин: *"Електронната търговия е непрекъснат цикъл от обработка и обмен на данни, чрез които се осъществява унифицирано и интегрирано информационно осигуряване на участниците в цялостната търговска транзакция независимо от сферата на дейност, отрасъла, държавата и пр."*. Анализирани са причини за бързото развитие на този отрасъл и Значението му.

Точка 3 акцентира върху Видовете електронна търговия. Към настоящия момент се открояват шест различни вида електронна търговия от гледна точка на участниците в дадено правоотношение:

- ✓ BUSINESS-TO-CONSUMER (B2C) - Бизнес към клиент-търговска транзакция между бизнес и краен потребител

- ✓ BUSINESS-TO-BUSINESS (B2B)- Бизнес към бизнес-характеризира с възможността компаниите да предлагат продукти, необходими на други фирми, за да работят и да се развиват
- ✓ CONSUMER-TO-CONSUMER- Клиент към клиент- Специфична черта на този вид търговия е, че тя се осъществява между различни потребители
- ✓ CONSUMER-TO-BUSINESS- Клиент към бизнес- Този нов вид бизнес модел изцяло променя и преобръща традиционните взаимоотношения, при които крайният потребител закупува блага от бизнеса
- ✓ BUSINESS-TO-ADMINISTRATION (B2A) Бизнес към администрация - категория за електронна търговия, която се осъществява в Интернет между дружества, публична администрация или държавни агенции
- ✓ CONSUMER-TO-ADMINISTRATION (C2A) Клиент към администрация - обхваща електронни транзакции онлайн между отделни потребители и публична администрация или държавни органи

Всеки отделен вид е разгледан самостоятелно като са включени: понятие и основни характеристики, особености, правна уредба, развитие и предизвикателства на отрасъла.

В т. 4. са описани и анализирани Предимствата на електронната търговия по отношение на клиенти, търговци и общество. Електронната търговия дава възможност на търговците и потребителите да осъществяват онлайн отношения свързани с предоставяне на продукти и услуги. В допълнение електронната търговия ефективно измества физическите магазини, защото е по-ефективна. Спестяват се множество разходи като се предлага и по-голямо разнообразие от стоки и услуги, а потребителите могат да пазаруват от всяка точка на света без необходимост от съобразяване с часовите диапазони.

Електронната търговия ще продължи да играе своята важна роля в съвременния свят. Обществото подобрява търговските връзки между предприятия и индивиди на национално, регионално и глобално ниво ще стимулира интернационализацията и глобализация на икономиката и производството чрез създаване на възможности за свободно движение на

стоки, услуги, пари, хора, технологии, информация и комуникация и генериране на нови предизвикателства за потенциалния пазар растеж в бъдеще.

Международна хармонизация на разпоредби или закони за глобална електроника търговският пазар ще бъде от решаващо значение както за свободния поток на информация безопасността на електронните търговски транзакции и други данни, свързани с тях онлайн дейности.

Особено внимание е обърнато на Възможностите за развитите по време на извънредно положение/пандемия, подробно анализирано в т. 4.1. Електронната търговия - определена като продажба на стоки и услуги онлайн - се очерта като основен стълб в глобалната борба срещу COVID-19. По време на световната пандемия, онлайн пазаруването помогна да се избегне личен контакт и да се намали рискът от нови инфекции. Видео чатове, стрийминг на филми и онлайн обучение направиха мерките за физическо дистанциране по-поносими. Направено предложение *de lege ferenda*, свързано с намаляване на административната тежест и сроковете за изпълнение във връзка с приемане на извънредно положение, а именно приемане на изменение на сроковете за преминаване на трансгранични товари.

Извънредното положение, въведено поради коронавируса е безпрецедентен период в историята на човечеството, който доведе до временни/трайни промени в поведението на потребителите и наложи приемането на спешни мерки и законодателни инициативи от страна на държавите членки, както и до ръст в потреблението на онлайн услуги по време на пандемия. В докторския труд е включена и статистика за онлайн потребление в ЕС- Според Евростат повече от половината от населението на ЕС (60%) е използвало онлайн платформи за поръчки през 2019 г., а в ситуация на пандемия този процент достига до 70% от населението. Приети са и спешни Правни механизми за разрешаване на проблеми на търговците, предоставящи онлайн услуги по време на Covid-19, както и Законодателни инициативи на ЕС по време на пандемията. Въпреки взетите мерки, по време на извънредното положение, настъпиха и Проблеми, търсеци законодателно решение. Появиха се Измамни практики, Злоупотреби в областта на конкуренцията.

Подробен анализ на Недостатъците на електронната търговия е направен в т.4.2 . Въпреки множеството предимства на онлайн пазаруването съществуват и редица недостатъци. Развитието на технологиите и правната рамка, създадена с цел защита на потребителите постоянно се подобряват, но продължават да съществуват и редица проблеми. С увеличаването на използването на интернет и онлайн пазаруването идва рискът от излагане на онлайн измами. Измамните практики представляват престъпна дейност.

С появата на електронните средства за комуникация и информация, трансфер, бизнес сделките бързо започват да се извършват по интернет, като предимството на скоростта, ефективността и икономическите ползи на електронните технологии. Основният и най-голям недостатък на онлайн пазаруването е сигурността на заплащането. Чувствителната информация и личните данни са обект на множество хакерски атаки и престъпна дейност. Макар и да се наблюдава тенденция за увеличаване на наложените наказания при извършване на онлайн измами, случаите на кражба в Интернет се увеличават всекидневно. Юридическите лица също са застрашени от множеството кибер атаки включващи „фишинг“, „кражба на страница“, нерегламентиран достъп до финансова информация и други.

В раздел I са посочени правните проблеми и механизмите за разрешаването им при извършване на електронна търговия с наложен платеж. Отличителен белег на електронната търговия е, че липсва личният контакт с продавача на търсената стока, което води до различни по вид и размер измами на потребителите. Поръчването от страници във Facebook или Instagram често е съпроводено с измама и вместо желаната стока, потребителят получава стари дрехи и козметика с наложен платеж и без право на преглед, за които дължи заплащане.

Отделени са **Отличителните белези на измамните в Интернет, а именно:**

- Страница или сайт, който не предлага доставка с право на преглед е измама. Съгласно Решение по дело С-681/17 на Съда на Европейския съюз, възможността за преглед на придобитата стока цели да защити потребителя при продажбата от разстояние и внася сигурност относно естеството, характеристиките и доброто ѝ функциониране.

- При поръчка от страница във Facebook е необходимо потребителят да следи дали страницата е с предназначение за магазин или е отбелязана като фен-страница/страница за интереси.
- Разграничаване на физическо и юридическо лице. При подател физическо лице, възможността за защита е значително по-малка. Информацията за тях по товарителницата е ограничена, докато при юридическите лица се изисква и ЕИК на дружеството, което дава значителен обем данни за изпращача на стоката.
- Най-отличителният белег на измамниците в Интернет е поръчката без право на преглед. Това означава, че ако получателът приеме пратката, той е задължен да я заплати независимо, че нейното съдържание не отговаря на поръчаното.

В труда подробно е разгледана законодателната рамка на Европейски съюз, включваща: Директива 2002/65/ЕО за дистанционната търговия на финансови услуги, Директива 2011/83/ЕС за правата на потребителите, както и Ръководство за Права на потребителите, Общия регламент за защита на личните данни GDPR.

Процедурата по възстановяване на средствата при извършена измама в интернет е описана подробно, като са изложени правните механизми за защита, компетентните органи и законоустановените срокове. Задълженията на държавните органи и тяхната компетенция са обособени и анализирани в посочената глава.

За потребителите и бизнеса обаче възстановяването на средствата и методологията за извършването ѝ остава изключителна трудна и бавна. Във връзка с този актуален проблем е изведено предложение *de lege ferenda*, за задължително посочване на начина за възстановяване на средствата заплатени при осъществяване на покупка в онлайн пространството при която е извършена измама. В закона за пощенските услуги следва да се добави следния текст *„Доставчикът на пощенска услуга е задължен да посочи по ясен и разбираем начин методите и сроковете за възстановяване на средства по заплатена поръчка при извършване на измама“*.

Раздел **4.2.2.** разглежда един от най-важните елементи на Електронната търговия, а именно: Електронно заплащане и възможността за злоупотреби и нарушаване на правата на физическите и юридическите лица. Възможността клиентите да могат да използват и купуват безопасно дадени

стоки, без непременно да посещават търговеца доведе до множество хакерски атаки и кражба на информация от потребителите. Широко разпространени са измамите с плащания при електронна търговия.

Разгледани са понятията *интернет измама, електронно плащане, Фишинг, Кражба на самоличност, Мобилна измама*

Обобщени са основните характеристики на Интернет измамите като вид престъпление. Особеностите на изпълнителното деяние, извършено по време на търговска сделка през Интернет с цел финансова или лична изгода на измамника, като същевременно се отразява негативно на крайния резултат на търговеца. Характерна особеност е, че това е всякакъв вид незаконна онлайн транзакция, извършвана от киберпрестъпник. Жертвата обикновено е онлайн потребител, който в резултат на извършената измама губи пари, чувствителна информация и лични данни, както и собственост по интернет. В допълнение обърнато е внимание на тенденцията за увеличаване на противозаконната дейност в електронна среда. Много измами са мигрирали в интернет и продължават да се развиват в продължение на години, но чрез улеснения онлайн достъп огромен брой потребители могат да бъдат достигнати едновременно и трансгранично. Технологията също така позволява все по-модерни техники за измами.

С оглед на изброените недостатъци на Електронната търговия и възможните проблеми, които съществуват за физическите и юридическите лица е изложен извод за *de lege ferenda*, свързан с изменение на Закона за платежните услуги и платежните системи, а именно добавяне на нов член: *„Всички банкови институции са задължени да извършат проверка за съвпадение между имената на задълженото лице и посочения IBAN на наредителя“*. Към настоящия момент банковите институции нямат законово задължение да извършват подобна проверка, което води до възможност за осъществяване на множество измами. Приемането на подобно законодателно изискване е от изключителна важност за осъществяване на безпроблемен търговски оборот.

В следващата глава от дисертационния труд е разгледана **Правната защита при измама в интернет в рамките на ЕС**. В допълнение към наказателната отговорност на извършителите съгласно Наказателния кодекс на Република България съществуват и други законови разпоредби: **Директива 97/7 / ЕО** относно защитата на потребителите по отношение на

договори от разстояние, **Директива 2011/83 / ЕС** относно права на потребителите, **Директива 2005/29/ЕО** относно нелоялните търговски практики определя хармонизирани правила за защита потребителите срещу нелоялни търговски практики, **Директива 93/13/ ЕИО** относно неравноправните условия в потребителските договори, **Директива за платежните услуги**. Изброените нормативни актове са включени и анализирани подробно в описаната глава.

Съгласно националното законодателство, основна роля имат Конвенция за престъпленията в кибернетичното пространство, въвеждането на нови състави в НК и НПК.

Разгледани са и основните понятия и състави, свързани с престъпленията в електронна среда, а именно: **Компютърно престъпление, Компютърни информационни данни, Компютърна информационна система, Платежен инструмент, Доставчик на компютърно-информационни услуги и други.**

Изключително важно значение за анализиране на електронната търговия и нейните специфики е извършването на съпоставка с други институти. В т.5 е направено сравнение с Продажбата, съгласно чл. 183 ЗЗД.

2. Договор за продажба от разстояние

Втора глава от настоящия труд подробно разглежда института на договора за продажба от разстояние и неговата роля при извършване на електронна търговия. Съгласно Законът за защита на потребителите, *„Договор от разстояние е всеки договор, сключен между търговец и потребител като част от организирана система за продажби от разстояние или предоставяне на услуги от разстояние без едновременното физическо присъствие на търговеца и потребителя, чрез изключителното използване на едно или повече средства за комуникация от разстояние до сключването на договора, включително в момента на сключване на договора“.*

В т.2. са посочени и Видовете договори от разстояние, както и техните специфики: „договор за покупко-продажба“, „договор за предоставяне на услуга“, „договори за доставка на комунални услуги“

Европейският регламент има за цел да увеличи защитата на правата на потребителите чрез определяне на изисквания за сключване на договори

от разстояние. Новите разпоредби за договорите от разстояние обхващат три основни раздела:

- ✓ Предоставяне на информация на потребителите преди сключване на договор.
- ✓ Информация, която трябва да бъде включена в договора
- ✓ Прилагане на правото на отказ (продължителност, процедура, изключения)

В т.3. са изложени и Ограниченията за сключване на договори от разстояние и техните специфики.

В т.4. са описани Страните по договора за продажба от разстояние, техните права и задължения. Съдържанието и основни изисквания при сключване на договор от разстояние са от изключително значение за създаването на валидно правоотношение между страните. В т. 5.2. е разгледано Сключване на договор от разстояние, съгласно чл.4 ЗЗП: Договорът от разстояние се счита сключен от момента на постигане на съгласие между страните по време на осъществената комуникация при липса на едновременно физическо присъствие. Сключването на договор по електронен път означава, че всяка от страните използва устройства за електронна обработка, включително цифрово компресиране и съхраняване на информацията, като се използват проводник, радиовълни, оптически или други електромагнитни средства.

Изяснена е и разликата във връзка със Сключване на договор от разстояние по електронен път, чл.47а ЗЗП и чл.49 ал.7 ЗЗП.

В т.5.3. са изброени и анализирани Правата и задълженията на страните, като е обърнато специално внимание на задълженията на търговеца, включващи: *Право на отказ, Право на възстановяване на средствата, Възстановяване на разходите за доставка, Право на възстановяване при предварително маркирани полета*

Особено значение при извършване на онлайн търговия заема т.6. **Защитата на личните данни.** Съгласно легалната дефиниция, лични данни са всяка информация, отнасяща се до физическото лице, което е идентифицирано или може да бъде идентифицирано пряко или непряко чрез идентификационен номер или чрез един или повече специфични признаци.

Администраторът на лични данни ги събира и обработва във връзка с използването им при сключване на договори от разстояние. В т.6.1 са анализирани методите за обработка, включващи: Изрично получено съгласие от потребителя; Изпълнение на задълженията на Администратора по договор с потребителя; Спазване на законово задължение, което се прилага спрямо Администратора; За целите на легитимните интереси на Администратора или на трета страна

В т.6.2 са изброени правните основания и цели, които търговецът може да използва при събиране на лични данни: сключване и изпълнение на договор от разстояние; индивидуализация на страна по договора; счетоводни цели; статистически цели; защита на информационната сигурност; обезпечаване на изпълнението на договора за предоставяне на съответната услуга; изпращане на информационен бюлетин при изразено от потребителя желание;

При обработването и съхранението на личните данни, търговецът може да обработва и съхранява личните данни с цел защита следните си легитимни интереси: изпълнение на задълженията си към Национална агенция по приходите, Министерство на вътрешните работи и други държавни и общински органи.

Обработването и съхранението на лични данни създават множество задължения на търговеца, включващи: поверителност на обработването и гарантиране на подходящо ниво на сигурност на личните данни. Търговецът е длъжен да спазва следните принципи при обработката на лични данни: законосъобразност, добросъвестност и прозрачност; точност и актуалност на данните.

При обработка на личните данни следва търговецът да предвиди механизми за съотносимост с целите на обработката и свеждане до минимум на събираните данни и ограничение на съхранението с оглед постигане на целите.

Права на потребителя също са включени и анализирани в **т.6.4**. Потребителят има право, при условията на ЗЗЛД, да поиска от търговеца: да получи достъп до отнасящите се до него лични данни, по всяко време да поиска от търговеца да: заличи, коригира или блокира личните му данни, да възрази срещу обработването на личните му данни при наличие на законово основание за това; да възрази личните му данни да бъдат обработвани за

целите на директния маркетинг, както и да се възползва от всички останали права съгласно Глава пета от действащия в момента ЗЗЛД.

Потребителят има и задължения, при условията на ЗЗЛД, описани в т. **6.5**, за: коректно използване на името и паролата за достъп до сайта; за предоставяне на достоверна информация при регистриране и своевременното и актуализиране; за въздържание от качване на вирус на сайта, изпращане на непоискани електронни съобщения; за въздържание от нарушаване или възпрепятстване съществуването, сигурността или качеството на предоставения достъп;

Изброените права и задължения имат и изключения, свързани с приложението на правилата за договорите от разстояние и тези, сключени извън търговския обект, като например договори с предмет стоки, изработени по поръчка на потребителя или съобразно неговите индивидуални изисквания, такива, които поради своето естество могат да влошат качеството си или имат кратък срок на годност, запечатани стоки, които са разпечатани след доставката им и не могат да бъдат върнати поради съображения, свързани с хигиената или защита на здравето, доставка на алкохолни напитки, на запечатани звукозаписи или видеозаписи или запечатан компютърен софтуер, които са разпечатани след доставката, на вестници, периодични издания или списания с изключение на договори за абонамент за доставката на такива издания и др. В чл. 58 от ЗЗП е въведена изричната забрана за предлагането и продажбата чрез сключване на договори от разстояние за продажба на лекарствени продукти, отпускани по лекарско предписание.

Разгледани са и правни проблеми, свързани с трансграничното заплащане и използването на т.нар. „криптовалути“

Правни механизми за защита на потребителите

В глава трета от настоящия труд са разгледани правните механизми за защита на потребителите. Изяснени са и основните легални дефиниции за: „Електронен магазин“ и „Електронната търговия“

Политиката за защита на личните данни е задължителна за всеки уебсайт или онлайн магазин за електронна търговия. Изискванията за съдържанието и задължителните реквизити се съдържат в редица европейски директиви и международни споразумения.

Във всеки един сайт трябва да се съдържа информация за: основните понятия и характеристики на интернет магазина, Целите на събирането на данните, вида на обработените данни, основните принципи за съхранение на личните данни, правата на клиентите/потребителите, начините на предоставяне на данните на трети лица и други.

В настоящия труд е изготвена примерна „Политиката за защита на личните данни“, която съдържа всички законово изискуеми реквизити и може да бъде част от всеки един сайт за електронна продажба. Включени са: Основни понятия; Цели на събирането на данните; вид на обработваните лични данни; Основни принципи за съхранение на лични данни; Мерки и механизми за защита на личните данни; Срок на съхранение; Предоставяне на личните данни на трети страни; Права на клиентите/потребителите, Политика за „Бисквитки“ и други.

В т.2 от настоящия труд са разгледани Финансовите механизми за защита. През последните години интеграцията на онлайн плащанията на дребно в Европейския съюз отбелязва значителен напредък. С оглед тези тенденции в европейското законодателство са приети следните актове: Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета.

Разгледани са видовете плащания, включващи:

- ❖ кредитни преводи
- ❖ директни дебити
- ❖ картови плащания
- ❖ мобилни и онлайн плащания

Особено внимание е обърнато на анализа и правните аспекти, заложи в **Директива (ЕС) 2015/2366** за платежните услуги е директива на Европейския съюз, която има за цел да регулира индустрията на онлайн плащанията в ЕС и ЕИП. Директивата въвежда и няколко предимства както за търговците, така и за клиентите:

- ✓ осигурява правната основа за по-нататъшното развитие на един по-добре интегриран вътрешен пазар за електронни плащания в рамките на ЕС;
- ✓ въвежда всеобхватни правила за платежните услуги, с цел да направи международните плащания (в рамките на ЕС) толкова лесни, ефективни и сигурни, колкото плащанията в рамките на една държава;
- ✓ стреми се да отвори платежните пазари за нови субекти, с което ще се повиши конкуренцията и ще се осигури по-голям избор и по-добри цени за потребителите;
- ✓ осигурява необходимата правна платформа за единната зона за плащания в евро (SEPA)

Директивата е част от законодателен пакет, който включва също регламент относно многостранните такси за обмен.

Разпоредбите на Директива (ЕС) 2015/2366, въведени със Закон за платежните услуги и платежните системи, обхващат най-общо следните основни промени в нормативната уредба на платежните услуги:

- ✓ приемане на нова правна рамка с цел допълване на изключените услуги;
- ✓ интегриране на нови видове платежни системи и осъществяване на контрол над дейността на доставчиците, които ги предлагат;
- ✓ интегриране на нови изисквания при лицензиране на платежни институции, респективно дружества за електронни пари,
- ✓ интегриране на законови изисквания за регистрация на новия вид доставчици на услуги;
- ✓ интегриране на допълнителни изисквания за контрол върху участието в капитала, по-подробно разписване на реда за упражняване на правото на установяване и свобода на предоставяне на услуги и сътрудничеството между надзорните органи,
- ✓ въвеждане на промени по отношение на информационните изисквания и правата и задълженията на доставчиците на платежни услуги;
- ✓ въвеждане на нови изисквания за гарантиране на сигурност на плащанията, които се извършват на разстояние или в интернет среда

Наблюдава се нарастване на опасността при извършване на електронни плащания. Рисковете се увеличават ежедневно поради развитието на технологиите и осъществяването на множество трансгранични плащания. Създават се и нови видове платежни инструменти за заплащане. Едно от най-важните условия за нормалното протичане на електронните заплащания е осигуряване на безопасни и сигурни условия за използване на платежните инструменти. Това изискване налага постоянно сътрудничество между държавните органи и бизнеса, с цел обезпечаване сигурността на потребителите чрез създаване на правна рамка, гарантираща правата и задълженията на страните. Платежните услуги са от основно значение за извършването на жизнено важни икономически и обществени дейности.

Подробно са разгледани и анализирани Основните аспекти на Закона за платежните услуги и платежните системи. Законът се стреми да подобри съществуващите правила в Република България за електронните плащания. Той взема под внимание новопоявяващите се и иновативните платежни услуги, като например плащанията чрез интернет и мобилните плащания.

В закона се интегрира ново определение за приемането на платежна операция, за да се вземат в предвид не само традиционните модели на приемане, структурирани около използването и употребата на платежни карти, но и различните бизнес модели, включително тези, при които участва повече от един приемащ субект/субекти. По този начин трябва да се гарантира еднаква защита за всички търговци и администрации, независимо от използвания/използваните платежни инструменти, когато дейността е еднаква с приемането на картови операции и финансови услуги. Техническите услуги, предоставяни на доставчиците на платежни услуги, като например обработване и съхраняване на данни или управлението на терминали, не следва да се считат за съставляващи приемане.

В допълнение, подемот на технологиите през последните години доведе до появата на някои нови услуги, като например услуги по предоставяне на информация за сметките, запазване на номерата на банковите карти, използване на нови дигитални устройства за заплащане и други. Чрез тези подобрения за ползвателя на платежни услуги се предоставя обобщена информация онлайн относно множество платежни сметки едновременно, които се съдържат при един или повече доставчици на платежни услуги и са достъпни чрез онлайн интерфейси на доставчика

на платежни услуги, обслужващ сметката. Така ползвателят на платежни услуги има възможност да получи незабавно цялостна представа за финансовото си положение във всеки един момент. Тези услуги са включени в границите на директивата с цел потребителите да получат подходяща и своевременна защита на данните за своите плащания и сметки, както и правна и финасова сигурност по отношение на статуса на доставчиците на услуги по предоставяне на информация за сметка.

Правата на потребителите, въведени чрез Директива (ЕС) 2015/2366 са от изключителна важност за постигане на максимална защита при недобросъвестно поведение в онлайн пространството.

В Директива 2014/92/ЕС се определят разпоредби за прозрачност и съпоставимост на таксите, начислявани на потребителите по платежните сметки в рамките на Съюза, както и разпоредби относно прехвърлянето на платежни сметки в рамките на държава членка и правила за улесняването на потребителите при трансгранично откриване на платежни сметки.

В тази връзка е изведено предложение de lege ferenda за подобряване на прозрачността и изискванията за предоставяне на информация от доставчиците на платежни услуги, а именно добавяне на текст в Закона за платежните услуги: *„Доставчикът на платежна услуга е задължен да предостави информация за точната сума за извършване на вътрешен или трансграничен превод преди повържение на операцията“*

На потребителите следва да бъде гарантиран достъп до спектър от основни платежни услуги. Услугите, свързани с платежни сметки за основни операции, следва да включват възможността за внасяне и теглене на пари. Потребителите следва да могат да извършват основни платежни операции, като получаване на доходи или социални плащания, плащане на сметки или данъци и покупка на стоки и услуги, включително чрез директен дебит, кредитен превод или платежна карта. Услугите следва да дават на потребителите възможност за закупуване на стоки и услуги по интернет, както и за даване на платежни нареждания чрез системата за онлайн банкиране на кредитната институция, ако разполага с такава.

В т.2.3. е обърнато специално внимание на лицензирането на платежните институции. Необходимо да се осигури лесен публичен достъп до списъка със субекти, предоставящи платежни услуги с цел да се увеличи прозрачността по отношение на работата на платежните институции, които

са лицензирани или регистрирани от компетентните органи на държавата членка по произход, включително на техните представители, и да се гарантира високо ниво на защита на потребителите в Съюза. Изграждането и поддържането централен регистър, в който да се публикува списък с наименованията на субектите, предоставящи платежни услуги е от изключително значение. Държавите членки и съответните администрации трябва да гарантират, че предоставените от тях данни се актуализират. Вземите мерки трябва да спомогнат за подобряване на осигуряването на точна и актуална информация, като платежните институции бъдат задължени да информират без неоснователно забавяне компетентните органи в своята държава членка по произход за всяка промяна или нередност, която засяга точността и яснотата на информацията и предоставените във връзка с получаването на лиценз доказателства, включително допълнителните представители или подизпълнители. При съмнение компетентните органи следва да проверяват верността на получената информация и източниците от които произтича.

Ролята на Европейския банков орган е от съществено значение за законосъобразното функциониране на електронната търговия. Поради което са приети и актове от ЕС, във връзка със защита правата на потребителите. Изброените актове и тяхното правно и практическо значение са изследвани в настоящия труд, с цел определяне и изясняване на правата на потребителите и изясняване на нормативната рамка.

В т.3. е дадена легалната дефиниция на Единна зона за плащания в евро. SEPA създава единен набор от инструменти и стандарти, които правят трансграничните плащания в евро безпроблемни, колкото са и националните плащания. Единната зона за плащания в евро (SEPA) е зона, в която потребителите, компаниите и другите икономически агенти ще имат възможност да нареждат и да получават плащания в евро при еднакви общи условия, права и задължения, независимо от местонахождението си на територията на Европейския съюз (ЕС).

Тя позволява на европейските потребители, предприятия и публични администрации да извършват и получават следните видове транзакции при същите основни условия

- ✓ кредитни преводи
- ✓ плащания с директен дебит

✓ картови плащания

Благодарение на Единната зона за плащания в евро (SEPA) потребителите вече могат да извършват безкасови плащания в евро - чрез кредитен превод и директен дебит - до всяка точка на Европейския съюз, както и в редица страни извън ЕС по безопасен и ефективен начин, подобно на националните плащания.

Зоната за единни плащания в евро е регулирана от множество актове. Правната основа на SEPA е въведена с Директива 2007/64 / ЕО. В Регламент SEPA (ЕС) № 260/2012 е определен крайния срок за държавите от споразумението за въвеждане на кредитни преводи и директни дебети в евро при същите условия. Регламент (ЕО) № 924/2009 относно таксите за трансгранични плащания в евро също бе приет в контекста на SEPA. Той изисква банките да прилагат същите такси за вътрешни и трансгранични електронни разплащателни транзакции в евро. По-късно регламентът бе изменен с регламент SEPA, който допълнително интегрира пазара на платежни услуги в евро. За безпроблемното функциониране на вътрешния пазар и за улесняване на презграничната търговия в рамките на Общността е от съществено значение таксите за презграничните плащания в евро да бъдат равни на таксите за съответстващите плащания в границите на една държава членка.

Установяват се процедури, които позволяват на ползвателите на платежни услуги или други заинтересовани страни да подават жалби пред компетентните органи във връзка с предполагаеми нарушения на настоящите правила и норми от страна на доставчиците на платежни услуги. Държавите членки имат право да използват или да разширяват приложното поле на вече съществуващи процедури и приети практики. Компетентните органи имат право да информират страната, която е подала жалба, за съществуването на установените съгласно член 11 процедури за извънсъдебно разглеждане на жалби и за разрешаване на спорове, когато е приложимо и без да се засяга правото на търсене на защита по съдебен ред в съответствие с националното процесуално право.

В т.4. 1. е разгледано значението на сигурността при извършване на онлайн плащания. Днес сигурността на онлайн плащанията се основава на въвеждане на данни за банкова карта: номер, дата на изтичане, криптограма или дори фамилия и име на притежателя.

Сигурността на електронните плащания е от съществено значение за гарантиране на защитата на ползвателите и за създаване на надеждна среда за електронна търговия. Всички платежни услуги, предлагани по електронен път, следва да се извършват по сигурен начин посредством технологии, които могат да гарантират безопасно установяване на идентичността на ползвателя и възможно най-голямо ограничаване на риска от измами. Изглежда не е необходимо да се гарантира такова ниво на защита за платежните операции, които се инициират и изпълняват по различен начин от извършваните с помощта на електронни платформи или устройства, например платежните операции на хартия, поръчките по пощата или по телефона. Същественото нарастване на плащанията по интернет и чрез мобилни устройства се съпътства от цялостно засилване на мерките за сигурност. Платежните услуги, предлагани по интернет или чрез други дистанционни канали, чието функциониране не зависи от физическото местоположение на използваното за инициране на платежната операция устройство и използвания платежен инструмент, следва съответно да включват установяване на идентичността при операцията посредством динамични кодове, така че ползвателят по всяко време да е запознат с размера на сумата и получателя по операцията, за която ползвателят дава разрешение.

Силна автентификация на клиенти (SCA) е съкращението за Силна автентификация на клиенти, която е неизменна част от законодателството към Директива (ЕС) 2015/2366. SCA изисква онлайн плащания в ЕС между издадени от ЕС карти и доставчика на плащания на оператора, разположен в ЕС да обработва транзакции, използвайки два фактора за идентификация. Силна автентификация на клиенти въвежда задължително двуфакторно удостоверяване при онлайн плащания. Процесът на удостоверяване изисква потребителят / платецът да отговори на два от трите въпроса, категоризирани както следва:

Тези фактори са независими, това означава, че нарушаването на един елемент не компрометира надеждността на останалите. Въвеждането на SCA може да бъде възможност за търговците, тъй като това спомага борбата срещу кражбите на данни на потребителите и защитава бизнеса от измама и / или потенциални възстановявания на суми. Разгледани са и изключенията от силната автентификация на клиенти.

Специално внимание е обърнато в т. 4.2. на Измамата с карти и плащания. Въпросът за измамата и възможността за възстановяване на сумата от банката-издател на платежния инструмент остава интересен. Защитата на потребителите е в съответствие със законодателството на държавите членки. Условието за възстановяване в случай на неоторизирана транзакция са предмет на споразумение между издаващата банка и потребителя. Въпреки това банките налагат допълнителни условия и принуждават клиентите си да подпишат договор, в който заявяват, че разплащателната карта е строго лична. Забранено е даването на заеми. Ако някой от средата на титуляра използва платежния инструмент без съгласие, банката се освобождава от задължението да възстанови сумата. Киберпрестъпниците не са единствените, които търсят предимство в настоящата ситуация. Националните правителства също са вложили пари и работна сила в подобряването на своите способности за кибервойна, не само за да се защитават, но и за да подобрят своите способности да атакуват цели.

Криптовалутата цифрова или виртуална валута, създадена да работи като средство за обмен. Използва се криптовалута за осигуряване и проверка на транзакциите, както и за контрол на създаването на нови единици на определена криптовалута. По същество криптовалутите са ограничени записи в база данни, които никой не може да промени, освен ако не са изпълнени конкретни условия и нейното значение нараства ежедневно. В т.6.1 е дадена Правната същност и Легалната дефиниция на понятието. Разграничени са видовете и тяхното приложение.

Криптовалутите улесняват прехвърлянето на средства директно между две страни, без да има нужда от надеждна трета страна като банка или компания за кредитни карти, поради което те имат множество предимства. Въпреки това полуанонимният характер на транзакциите с криптовалути ги прави много подходящи за множество незаконни дейности, като пране на пари и укриване на данъци.

Заклучение

Напредъкът на информационните технологии създава нови търговски модели предприятия и променя живота на индивидите. Променя същността на традиционна хартиена и лице в лице международна търговия и вътрешна бизнес. Купуването и продажбата онлайн се е превърнало в обичайна практика без необходимост от физическите срещи и географските граници.

Постоянно нарастващото използването на интернет драматично доведе до експлозия на електронната търговия. Поради което се появиха и правни предизвикателства пред законодателството на Република България и Европейския съюз.

Като цяло законът за електронните търговски сделки трябва да насърчават свободна и справедлива търговия между нациите и в рамките на нациите. В тесен обхват, Законът за електронните търговски сделки трябва да регулира възможността на фирми и физически лица да реализират правни отношения онлайн. Правото на електронните търговски сделки е в режима на традиционното търговско право и международното търговско право, като обхващащо широк спектър от правни въпроси.

Международни, регионални и национални законодателни организации полагат сериозни на усилия за създаване на конкретни правни инструменти за улесняване и развитие на електронната търговия. Възприети са различни подходи в тези организации, оборудвани за различни културни и икономически ситуации.

ЕС възнамерява да установи всеобхватни правила в директиви и разпоредби за държавите-членки. САЩ предпочитат да приемат пазарно ориентирани подход, насърчаващ саморегулацията. Китай избира да приеме специфични за предмета международни инструменти, т.е. конвенции или модели на закони, които да бъдат в крак с международния стандарт. По време на този продължаващ законодателен процес в законите за електронните търговски сделки, нациите се сблъскват с настоящите проблеми: Твърди се, че електронната търговия не добавя нови изисквания към действието на традиционните закони, като договорното право. Въпреки че това ще избегне предизвикването на объркване и ненужно усложняване на правната система, спорно е дали традиционните закони са достатъчни и достатъчно ефективни, за да се справят с нововъзникващите електронни спорове.

Второ, по-голямата част от транснационалните електронни транзакции включват хора, които никога няма да се срещнат физически. Основна задача на законодателния орган е да създаде доверие и да установи доверие в онлайн взаимодействието и транзакциите. Това е предизвикателство за международните, регионални и национални

законодатели. Насърчаване на доверие и увереност в електронната търговия следва да е една от приоритетните цели в електронните закони.

Хармонизиране или сближаване на националните закони, независимо дали с международни конвенции или закони-моделни, съзнателен или несъзнателен съдебен паралелизъм или единни правила за определени видове договори ще премахнат пречките за транснационални търговски сделки.

От изследванията в настоящия дисертационен труд има убедителни доказателства, че електронните търговски сделки имат своите уникални характеристики. Цялата концепция на електронните транзакции е същата като при традиционните такива, но действителното провеждане на електронни транзакции е фундаментално различно.

Със сигурност електронните транзакции могат да се считат за средство на комуникацията от технологична гледна точка. Въпреки това, от правна гледна точка има два доминиращи фактора, които биха могли да разграничат правни последици на електронните транзакции от традиционните – на определяне на „час и място на изпращане и получаване на електронен комуникация“, и „мястото на дейност“ в киберпространството. При включването цифровизирани стоки с доставка онлайн, тези два фактора, както е обяснено в този дисертационен труд, биха довели до различни резултати във връзка с установяването на правилата на електронно предложение и приемане, юрисдикция и приложимо право.

Трябва да се отбележи, че преди изготвянето на напълно нова правна рамка, която да регулира електронната търговия, трябва да се обърне внимателно внимание на съществуващите закони. Ако международните организации решат да не се създават нови закони за електронната търговия се препоръчва тези нации да приемат международните инструменти в електронната търговия за насърчаване на международни търговски отношения.

В допълнение към съществуващите закони трябва също да бъдат представени, за да се разяснят и допълнят, правни въпроси на електронната търговия. Ако българският законодател прецени, че е необходимо да се конкретизира законодателството, той могъл да вмъкне нови разпоредби за електронната търговия към съществуващите закони, както и да участва в

модернизиране на съществуващите разпоредби или създаване на нови комплекти на законите в електронните търговски сделки.

Някои специфични за ИТ правни въпроси относно електронни подписи и удостоверяване, както и провеждането на онлайн разрешаване на спорове, трябва да бъдат регулирани в отделен набор от закони. Правилата за съдебен спор, арбитраж, медиация и преговори могат да останат подобно на офлайн законодателството, използването на електронни средства създава нови концепции, повдига нови въпроси и оспорва валидността на доказателствата в тези правни области.

Повечето международни организации са положили усилия да премахнат законовите бариери пред електронната търговия. Международните законодателни организации насърчават процеса на хармонизирането на международната електронна търговия, като предлагат общи принципи за създаване на увереност за правене на бизнес онлайн. Въпреки това, някои правни пречки пред електронните търговски сделки остават неразрешени тъй като липсват материалноправни норми.

Като цяло по време на ерата преди интернет компаниите са търгували с чуждестранни компании въпреки че техните правни системи са различни. Липсата на унифицирани закони не пречи да се извършва ефективен трансграничен бизнес. Следователно уеднаквяването на законите за електронната търговия не трябва да се разглежда като значителна правна пречка. Модернизиране, хармонизиране и улесняване от закона за електронните търговски сделки на международно ниво трябва непрекъснато да се използва за изграждане на електронно доверие и електронна увереност.

III. Научни приноси на дисертационния труд

1. За първи път в българската правна литература са направени отграничения между института на електронната търговия и сходни правни фигури

2. Разгледани са множество европейски нормативни актове и тяхното приложение в Република България, което допринася за обогатяване на правната рамка свързана с осъществяване на електронна търговия

3. Фактическият състав на осъществяване на договор от разстояние и заплащането по него е разгледан в детайл, като по отношение на договорното отношение се обръща специално внимание на страните – търговец и потребител

4. За пръв път е направен систематизиран преглед на новите понятия в облигационното и търговско право, въведени със Закона за Защита на потребителите.

5. Новост в правната литература представлява разгледаният въпрос във връзка с извършване на трансгранични плащания. Отговорността на страните и държавите-членки при тяхното осъществяване.

6. С приносен характер са изведените критерии за защита на потребителите при осъществяване на електронна търговия. Специално внимание е обърнато на защитата на личните данни.

Публикации по темата на дисертационния труд

Желязкова, В. „Електронната търговия и продажбата от разстояние в Европейския съюз“ приета за публикуване в International Conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION, Vol. XXVI No 2020

Желязкова, В. „Правни механизми за разрешаване проблемите на онлайн търговията по време на пандемията от Covid-19“ в списание „Геополитика“, 12 ЮНИ 2020, ISSN: 1312-4579

Желязкова, В. „Внимание! Какво трябва да знаем при измама в Интернет?“ в Правен Свят

„Внимание! Какво трябва да знаем при измама в Интернет част 2?“ в Правен свят, ISSN: 1311-3488

Желязкова, В. Значение на електронната търговия в Европейския съюз по време на пандемия“ в Правен свят, ISSN:1311-3488

Участия в научни форуми

Желязкова, В. приета за публикуване в Научна конференция „Имуществени отношения в правото-развитие и перспективи“ на Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“ с разработена тема: „ИМУЩЕСТВЕНИ ОТНОШЕНИЯ ПРИ СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ПРОДАЖБА ОТ РАЗСТОЯНИЕ. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТРАНИТЕ“

Участие обучение „Проблеми на електронната търговия“ на Фондация Право и медии

Участие в обучение „Правни и данъчни аспекти на eCommerce 2020“ на eCommerceAcademy

Участие в обучение „Правни и данъчни аспекти в Еcommerce“

Участие в обучение „Правни аспекти, клиентско обслужване на Еcommerce“

Участие в обучение „eCommerce Academy Conference | New Trends“

**ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ
ФАКУЛТЕТ**

E-commerce and distance selling in the European Union

Vanya Ilkova Zhelyazkova

ABSTRACT

of a dissertation for the acquisition of an educational and scientific degree "doctor" in the doctoral program "Civil and Family Law" Professional field: 3.6 Law, Scientific specialty: Civil and Family Law

Research supervisor: Assoc. Dr. Ana Djumalieva

Blagoevgrad

2024

The dissertation work has been discussed and referred for defense by the "Civil Sciences" department at the Faculty of Law and History of the Southwest University "Neofit Rilski", city of Blagoevgrad. The author is a full-time doctoral student at the same department.

The public defense of the dissertation work will be held on 27.06.2024 at 12.00 at the Faculty of Law and History, Neophyt Rilski State University, Blagoevgrad.

Composition of scientific jury:

Members of the academic jury internal to the University:

Associate Professor Dr. Asen Vodenicharov

Assoc. Dr. Alexander Ivanov

Members of the scientific jury external to the University:

Prof. Ph.D. Maria Neykova

Prof. Dr. Simeon Tasev

Assoc. Dr. Peter Bonchovski

The defense materials are located in the "Civil Sciences" department, Faculty of Law and History, Southwest University "Neofit Rilski", Blagoevgrad.

CONTENTS

I. General characteristics of the dissertation	4
1. Relevance of the topic. Theoretical and practical significance of the dissertation work.	4
2. Subject, goals and tasks of the research	6
3. Research methods	7
4. Objective of the dissertation.....	8
5. Volume and structure of the dissertation	9
II. Content of the dissertation	10
1. First chapter. E-commerce. General provisions characterizing its legal system.....	11
2. Chapter Two. Distance sales contract.....	16
3. Chapter Three. Legal mechanisms for consumer protection.....	20
III. Scientific contributions of the dissertation	28
IV. Publications on the subject of the dissertation	29

E-commerce

I. General characteristics of the dissertation work

Relevance of the topic. Theoretical and practical significance of the dissertation work.

The development of modern technologies and the growth of consumption on the Internet helps to create more and more opportunities for businesses and consumers. In today's digital environment, the growing importance of distance and off-premise contracts is evident. Every day deals are concluded between the parties and various legal relationships are realized without any of them having to meet in person.

In its essence, Electronic commerce is the purchase-sale of goods, services, transfer of funds or data through an electronic network, mainly the Internet. It is a process where businesses/producers and consumers buy and sell goods and services electronically. The products or services are presented through a website or mobile application, or specially created platforms for offering the purchase and sale of goods and services, which function through digital marking systems, which are integrated with a secure payment mechanism, facilitating the purchase of products, etc existence of a financial transactions.

In the modern world, speed and easy access to the desired results is of extreme importance for the development of commercial turnover. The introduction of the possibility of online shopping brings significant changes in the development of trade, as new technologically justified concepts such as "digital trade", "electronic trade", "distance trade", "online trade" etc. have been introduced. Currently, e-commerce is experiencing significant growth and continues to develop into new environments and industries.

Institute of e-commerce includes the following elements: e-commerce sites, e-commerce and e-business entities, traditional marketing and e-marketing, sales, leasing, licensing, delivery of services and information through the use of the Internet .

The technical rise of the global computer network and the development of artificial intelligence necessitated the creation of many new concepts, such as e-commerce, e-business, e-service and e-learning, which are gaining more and more popularity in modern society.

Online trade is gradually covering many industries and gaining more and more popularity. More and more businesses/commercial and production

activities, consumers and state administrations/bodies in the public sphere are oriented towards the use of electronic means for providing and buying and selling services, goods and information. The scope of e-commerce is growing every day, which leads to the opportunity for a wide range of participants to be part of an online service.

The main advantages of e-commerce include: **removing geographical borders and restrictions** (globalization), **creating more opportunities for consumers** (unlimited choice and expanding the scope of sales), **reducing personnel costs and renting commercial space** (possibility to invest in different areas), **easy access and the possibility of starting an online business** (overcoming bureaucratic difficulties, a significantly smaller volume of permits), **the possibility of round-the-clock service and making sales**, the possibility of faster growth and unlimited marketing opportunities.

Despite the many advantages of online shopping, there are also a number of disadvantages. The development of technologies and the legal framework created for the purpose of consumer protection are constantly improving, but a number of problems continue to exist, related not only to the technological provision of the overall process of electronic commerce, but also to the peculiarities of these public relations, characterized by a large dynamics. With the increase in the use of the Internet and online shopping comes the risk of being exposed/perpetrating online fraud, offering misleading products and services, where there is a discrepancy between quality and price or a discrepancy between the presented and real technical characteristics of a given product.. Problem , which is looking for its solution at the international level and at the level of the European Union, is the fact that different legal provisions have been adopted in different countries, regulating online trade and that significantly complicates business and commercial activity, because it is necessary, according to the region in which a given product or service is offered, to offer them in view of the specific requirements. This is precisely one of the problems facing manufacturers, traders, and to some extent also for consumers.

In the current dissertation, the importance and necessity of this new industry in people's daily life and its reflection in national and European legislation are investigated and argued in detail. Numerous regulations and directives have been created in the European Union, but the constant change in technology necessitates the improvement and development of the legal framework that covers Electronic Commerce. The types of e-commerce participants were considered:

- **Business to Customer** - *The most common and used model where the business sells products or services directly to the consumer on the Internet;*

- **Business to Business** - *companies sell products or services to other companies;*

- **Client to Client**, *where users trade with each other through platforms, and the site owner receives a fee for providing the service;*

- **Customer to Business** - *this is a category of trade that is gaining popularity over the years and is most often expressed in paid online research;*

- **Business to Government** - *E-commerce where business trades with government by providing services.*

Both the advantages and disadvantages of the listed participants, as well as the possibility of their development, have been studied.

Electronic commerce could not exist without the institute of distance selling. It is the close relationship between them that is examined in detail with an emphasis on consumer protection.

The speed of development of online sales and the lack of contact between the parties helps the development and creation of various types of fraud and abuse. Special attention is paid to the new methods of illegal data collection and their use.

In the dissertation, the issue of taxation in the implementation of electronic commerce is also considered. During the creation of this new industry, concrete measures for national, European and cross-border taxation of the goods and services offered on the Internet have not yet been taken. Over time, however, many agreements, directives and regulations were adopted, aiming at unifying the taxation of the online market.

2. Subject, goals and tasks of the research.

The subject of the present study is the Institute of Electronic Commerce.

The purpose of the paper is to clarify the concept of electronic commerce as a way to implement contractual relations between entities with different locations.

In general, the tasks of the present dissertation work include clarification and methodological justification of the essence, nature and structure of the institute of electronic commerce and cover the following groups of questions:

- ✦ an analysis of the real state of the subject of electronic commerce, as the benefits and drawbacks of this emerging new institute are examined in detail;
- ✦ To trace the historical development of the institute in a comparative-legal aspect;
- ✦ To examine the concept of electronic commerce and distance selling and to outline the main elements of their factual composition;
- ✦ To research and analyze the participants in e-commerce and their role in the implementation of contractual relations;
- ✦ To make comparisons between the advantages and disadvantages of electronic commerce in relation to customers, merchants and society;
- ✦ To carry out a specialized analysis of the Opportunities for those developed during a state of emergency/pandemic/COVID-19;
- ✦ To extract legal mechanisms to protect the rights of consumers;
- ✦ To analyze the Regulations of the Republic of Bulgaria regarding payment services related to electronic commerce;
- ✦ To consider the consequences of committing illegal acts in the online space;
- ✦ study of legal protection methods and ways to solve problems in online and digital commerce;
- ✦ study of the functioning of the internal market for electronic commerce: rights and obligations of suppliers of the parties. Challenges and opportunities;
- ✦ new developments and innovations brought by artificial intelligence applied to e-commerce;
- ✦ possible new aspects and challenges in the field of consumer protection;

3. Research methods

The research is based on a wide variety of sources, including scientific literature, court cases and working papers, articles and European

Community/Union developments. The development of European legislation is also taken into account, as well as the proposals of the European Commission in the field of electronic commerce.

The research is aimed at using the following methods:

- Historically, in order to trace the development of the researched topic;
- Legal, to examine the creation and status of the legal framework regulating electronic commerce;
- Logical method;
- Analysis of the technological environment in which online trade is carried out and its influence on the different parties in a legal relationship;
- Comparative law method, allowing to present the differences in the approach and the legal basis of carrying out the researched type of trade;
- Sociological method, through a survey.

4. Purpose of the dissertation

The purpose of this dissertation is to examine in detail the Institute of Electronic Commerce and other main types, such as distance selling in the European Union and digital commerce, focusing on ways to protect consumers. The constantly developing digital environment creates a need for thorough research and analysis of all market and legal niches when conducting electronic commerce. Consumers and businesses have the opportunity to choose from an extremely large number of products and services, but very few of them are actually aware of the rights and obligations they have when choosing a product/service from the Internet.

As can be seen from numerous studies of the international markets, an increasing number of consumers and businesses choose to carry out their activities in the online space. This trend will undoubtedly lead to a permanent change in people's mentality, which is a prerequisite for creating and validating a legal framework for their protection.

The dissertation research covers issues related to the meaning, the subject, the parties, their property rights and obligations, their protection and the tax aspects of e-commerce within the European Union and the Republic of Bulgaria. The dissertation examines the main legal requirements (mandatory requisites,

distance contracts, consumer protection) and restrictions (administrative penalties, goals) when conducting online trade. The different types of contracts for the sale and performance of distance services and their specifics are also presented.

The analysis made, along with solving methodological and theoretical tasks with practical - applied methods, aims to support the enrichment and improvement of the legal system.

In this dissertation, the main participants and their legal rights and obligations when concluding an online contract are specified and distinguished.

An analysis and discussion of current problems related to e-commerce, its regulations and relevant judicial practice was made, and based on this, *de lege ferenda* proposals were drawn up, which would be a useful basis for improving the regulation of some specific issues.

5. Object of the study

The development of modern technologies and the growth of Internet consumption helps to create more and more opportunities for businesses and consumers. The concept of electronic commerce is mainly related to the purchase of goods and services on the Internet. However, this is only one of the types of electronic commerce. The electronic society and services on the Internet are growing and developing every day. The daily life of people and business require constant development of the services offered in the electronic environment.

The main objects in the present study are: consumers, legal entities (business) and state public administration.

6. Practical significance of the study

- Regarding the legislation – *de lege ferenda* proposals have been made with a view to improving the legislation and bringing it into line with European and international standards

- For law enforcement - through the analysis of the provisions of the Law on Electronic Commerce and the Law on Consumer Protection, which regulate the basic rights and obligations of the parties when conducting a remote transaction, the aim is to improve and perfect law enforcement practice.

- To initiate a discussion – the proposed analyzes of current issues in the legislation, doctrine and practice aim to provoke a discussion, as a result of which the improvement of the legislation and the practice of the courts will be reached

6. Structure

The research includes a presentation of the historical development, the importance of electronic commerce and the reasons for its rapid development. The legislative framework developed in the European Union between 2000 and 2021, in which electronic commerce is the main focus, is considered.

The first chapter examines the concept and types of electronic commerce according to the legislation of the Republic of Bulgaria. The main focus of the research is on the advantages and disadvantages of different types of online sales, as well as the opportunities for their development.

Chapter two examines in detail distance selling in the European Union and its direct connection with electronic commerce.

Chapter three analyzes the wide range of issues related to the protection of consumers in conducting electronic commerce.

A specialized questionnaire-appendix has been developed for the work, as well as an analysis for it.

In the third chapter, conclusions are made regarding the importance of electronic commerce and a conclusion.

7. Volume and structure of the dissertation work

The dissertation is 210 pages long.

The structure of the dissertation includes an introduction, three chapters and a conclusion. At the end, a list of the used literature is attached, which includes 100 titles in Bulgarian, 10 anthologies and dictionaries and 67 in foreign languages. A survey and declaration of originality is attached.

The exposition in each chapter is structured in paragraphs, and the last ones in points and sub-points.

First chapter. Electronic commerce. General provisions characterizing its legal system.

1. Chapter One. Concepts and principles

Chapter one of the dissertation examines the main concepts and principles that need to be explained in order to understand and analyze the subject under consideration. The main concepts related to the researched institute - e-commerce, subjects of e-commerce, types of e-commerce, regulatory framework and others are put up for consideration.

Item 1 deals with the historical development of electronic commerce, which includes the emergence of the institute and the historical analysis. Special attention is paid to the Establishment of Electronic Commerce in the Republic of Bulgaria and to National sources, considered in **point 1.2**. Essential for the study are also the Main normative acts and International sources, analyzed in detail in **point 1.3**. In addition, in item 1.4. Historical milestones in the development of

electronic commerce have been reached, which require a change in legislation on a global scale.

Point 2 of Chapter One examines the concept of electronic commerce in detail. In the Republic of Bulgaria, the National Strategy for Electronic Commerce was adopted, approved by the Council of Ministers, where the Institute of Electronic Commerce is formulated as follows: "*Electronic commerce is a continuous cycle of data processing and exchange, through which a unified and integrated information provision of the participants in the overall commercial transaction, regardless of the field of activity, industry, country, etc.*". The reasons for the rapid development of this industry and its importance are analyzed.

Point 3 focuses on the Types of e-commerce. Currently, six different types of electronic commerce stand out from the point of view of the participants in a given legal relationship:

- ✓ BUSINESS-TO-CONSUMER (B2C) - Business to customer - commercial transaction between business and end user
- ✓ BUSINESS-TO-BUSINESS (B2B) - Business to business - characterized by the opportunity for companies to offer products needed by other companies to operate and develop
- ✓ CONSUMER-TO-CONSUMER - A specific feature of this type of trade is that it is carried out between different consumers
- ✓ CONSUMER-TO-BUSINESS- This new type of business model completely changes and overturns the traditional relationship where the end user buys the goods from the business
- ✓ BUSINESS-TO-ADMINISTRATION (B2A) Business to administration - a category for electronic commerce that takes place on the Internet between companies, public administration or state agencies
- ✓ CONSUMER-TO-ADMINISTRATION (C2A) Client to administration - covers electronic transactions online between individual users and public administration or state bodies

Each individual type is considered independently, including: concept and main characteristics, features, legal framework, development and challenges of the industry.

In **point 4**, the advantages of electronic commerce in relation to customers, merchants and society are described and analyzed. E-commerce enables merchants and consumers to conduct online relationships related to the provision of products and services. In addition, e-commerce is effectively displacing physical stores because it is more efficient. Many costs are saved by offering a greater variety of goods and services, and consumers can shop from anywhere in the world without having to consider time zones.

Electronic commerce will continue to play its important role in the modern world. The society improves trade relations between enterprises and individuals at the national, regional and global level will stimulate the internationalization and globalization of the economy and production by creating opportunities for the free movement of goods, services, money, people, technology, information and communication and generating new challenges for potential market growth in the future.

International harmonization of regulations or laws for the global electronic commerce market will be crucial to the free flow of information, the safety of electronic commerce transactions and other data-related online activities.

Special attention is paid to the Opportunities for those developed during a state of emergency/pandemic, analyzed in detail in **point 4.1**. Electronic commerce - defined as the sale of goods and services online - has emerged as a main pillar in the global fight against COVID-19. During the global pandemic, online shopping has helped to avoid personal contact and reduce the risk of new infections. Video chats, movie streaming and online learning have made physical distancing measures more tolerable. A *de lege ferenda* proposal was made, related to the reduction of the administrative burden and the deadlines for implementation in connection with the adoption of a state of emergency, namely the adoption of a change in the deadlines for the passage of cross-border cargo.

The state of emergency introduced due to the coronavirus is an unprecedented period in the history of mankind, which led to temporary/permanent changes in consumer behavior and required the adoption of emergency measures and legislative initiatives by Member States, as well as a growth in the consumption of online services by time of pandemic. Statistics on

online consumption in the EU are also included in the doctoral thesis - According to Eurostat, more than half of the EU population (60%) used online platforms for orders in 2019, and in a pandemic situation this percentage reaches 70% of the population . Emergency Legal Mechanisms to resolve problems of traders providing online services during Covid-19 have also been adopted, as well as EU Legislative Initiatives during the pandemic. Despite the measures taken, during the state of emergency, there were also problems seeking a legislative solution. Fraudulent practices, abuses in the field of competition appeared.

A detailed analysis of the disadvantages of electronic commerce is made in **point 4.2**. Despite the many advantages of online shopping, there are also a number of disadvantages. Technological development and the legal framework created to protect consumers are constantly improving, but a number of problems continue to exist. With the increase in internet usage and online shopping comes the risk of exposure to online fraud. Fraudulent practices constitute criminal activity.

With the advent of electronic means of communication and information, transfer, business transactions quickly began to be carried out on the Internet, as the advantage of speed, efficiency and economic benefits of electronic technologies. The main and biggest disadvantage of online shopping is the security of payment. Sensitive information and personal data are subject to numerous hacker attacks and criminal activity. Although there is a tendency to observe an increase in the penalties imposed when committing online frauds, the cases of theft on the Internet are increasing every day. Legal entities are also threatened by numerous cyber attacks including "phishing", "site theft", unregulated access to financial information and others.

In section I, the legal problems and the mechanisms for resolving them are specified when performing electronic commerce with cash on delivery. A distinctive feature of e-commerce is that there is no personal contact with the seller of the desired product, which leads to consumer fraud of various types and sizes. Ordering from pages on Facebook or Instagram is often accompanied by fraud, and instead of the desired product, the user receives old clothes and cosmetics with an imposed payment and without the right to review, for which he owes payment.

The distinguishing features of frauds on the Internet are distinguished, namely:

- A page or site that does not offer preview delivery is a scam. According to the Decision in case C-681/17 of the Court of the European Union, the possibility to review the acquired goods aims to protect the consumer in the case of distance selling and brings certainty about its nature, characteristics and good functioning.

- When ordering from the Facebook page, the user must check whether the page is intended for a store or is marked as a fan page/interest page.

- Disclosure of physical and legal entity. If the sender is a natural person, the possibility of protection is significantly smaller. The information about them according to the shipping address is limited, while the EIC of the company is also required for legal entities, which gives a significant amount of data about the sender of the goods.

- The most distinguishing mark of fraudsters on the Internet is the order without the right to review. This means that if the recipient accepts the shipment, he is obliged to pay for it regardless of the fact that its contents do not correspond to what was ordered.

The work examines in detail the legislative framework of the European Union, including: Directive 2002/65/EC on the distance trading of financial services, Directive 2011/83/EU on consumer rights, as well as the Consumer Rights Guide, the General Regulation on the Protection of personal data GDPR.

The procedure for refunding funds in the event of internet fraud is described in detail, with the legal mechanisms for protection, the competent authorities and the statutory deadlines set out. The duties of the state bodies and their competence are specified and analyzed in the mentioned chapter.

However, for consumers and businesses, refunds and the methodology for doing so remain extremely difficult and slow. In connection with this current problem, a *de lege ferenda* proposal has been put forward, for a mandatory indication of the way to refund the funds paid when making a purchase in the online space where fraud has been committed. In the law on postal services, the following text should be added: *"The postal service provider is obliged to indicate in a clear and comprehensible manner the methods and deadline for the refund of funds for a paid order in case of fraud"*.

Point 4.2.2. examines one of the most important elements of Electronic Commerce, namely: Electronic Payment and the possibility of abuses and

violation of the rights of individuals and legal entities. The ability for customers to be able to safely use and purchase certain goods without necessarily visiting the merchant has led to numerous hacking attacks and theft of consumer information. Payment fraud in electronic commerce is widespread.

The concepts of Internet fraud, electronic payment, Phishing, Identity theft, Mobile fraud are considered.

The main characteristics of Internet fraud as a type of crime are summarized. The specifics of the executive act, performed during a commercial transaction via the Internet for the financial or personal benefit of the fraudster, while at the same time negatively affecting the merchant's bottom line. A characteristic feature is that it is any kind of illegal online transaction carried out by a cybercriminal. The victim is usually an online user who, as a result of the fraud, loses money, sensitive information and personal data, as well as property on the Internet. In addition, attention was paid to the trend of increasing illegal activity in the electronic environment. Many scams have migrated to the Internet and have continued to develop over the years, but with the ease of online access, huge numbers of users can be reached simultaneously and cross-border. Technology also enables increasingly sophisticated fraud techniques.

In view of the listed disadvantages of Electronic commerce and the possible problems that exist for individuals and legal entities, a de lege ferenda conclusion is presented related to an amendment to the Law on Payment Services and Payment Systems, namely the addition of a new article: "All banking institutions are obliged to carry out a check for a match between the names of the obliged person and the specified IBAN of the originator". Currently, banking institutions have no legal obligation to carry out such a check, which leads to the possibility of many frauds. The adoption of such a legislative requirement is of utmost importance for smooth commercial turnover.

In the next chapter of the dissertation, Legal protection in case of fraud on the Internet within the framework of the EU is considered. In addition to the criminal liability of the perpetrators according to the **Penal Code of the Republic of Bulgaria**, there are also other legal provisions: **Directive 97/7 / EC** on the protection of consumers in relation to distance contracts, **Directive 2011/83/EU** on consumer rights, **Directive 2005/29/EC** on unfair commercial practices lays down harmonized rules for the protection of consumers against unfair commercial practices, **Directive 93/13/EC** on unfair terms in consumer contracts, **Directive**

for payment services. The listed normative acts are included and analyzed in detail in the described chapter.

According to the national legislation, the main role is played by the Convention on crimes in cybernetic space, the introduction of new structures in the Criminal Code and Criminal Code.

The main concepts and compositions related to crimes in the electronic environment were also examined, namely: Computer crime, Computer information data, Computer information system, Payment instrument, Provider of computer and information services and others.

Of utmost importance for analyzing e-commerce and its specifics is making a comparison with other institutes. In item 5, a comparison is made with the Sale, according to Art. 183 of the ZZD.

2. Distance selling contract

The second chapter of the present work examines in detail the institution of the distance sales contract and its role in conducting electronic commerce. According to the Consumer Protection Act, *"A distance contract is any contract concluded between a trader and a consumer as part of an organized system of distance sales or the provision of services at a distance without the simultaneous physical presence of the trader and the consumer, through the exclusive use of one or more means of communication from a distance until the conclusion of the contract, including at the time of conclusion of the contract"*.

In **point 2**, The types of distance contracts are also indicated, as well as their specifics: *"sales contract", "service provision contract", "utility supply contracts"*

The European regulation aims to increase the protection of consumer rights by defining the requirements for concluding distance contracts. The new provisions on distance contracts cover three main sections:

- ✓ Provision of information to users before concluding a contract.
- ✓ Information that must be included in the contract
- ✓ Application of the right of refusal (duration, procedure, exceptions)

In **point 3** the Limitations for concluding distance contracts and their specifics are also set out.

In **point 4** the Parties to the distance sales contract, their rights and obligations are described. The content and basic requirements when concluding a distance contract are extremely important for the creation of a valid legal relationship between the parties. In **point 5.2**. Conclusion of a distance contract is considered, according to Article 4 of the Civil Code: *The distance contract is considered concluded from the moment of reaching an agreement between the parties during the communication in the absence of simultaneous physical presence.* The conclusion of a contract electronically means that each of the parties uses devices for electronic processing, including digital compression and storage of information, using wire, radio waves, optical or other electromagnetic means.

The difference in connection with the conclusion of a distance contract by electronic means, art. 47a PPE and art. 49 para. 7 PPE has also been clarified.

In **point 5.3**. The rights and obligations of the parties are listed and analyzed, paying special attention to the merchant's obligations, including: Right of cancellation, Right of refund, Refund of delivery costs, Right of refund for pre-marked items flew

Point 6 is especially important when conducting online trade. Protection of personal data. According to the legal definition, personal data is any information relating to the natural person that is identified or can be identified directly or indirectly through an identification number or through one or more specific characteristics.

The administrator of personal data collects and processes them in connection with their use in concluding distance contracts. In item 6.1, processing methods are analyzed, including: Expressly obtained consent from the user; Fulfillment of the Administrator's obligations under the contract with the user; Compliance with a legal obligation that applies to the Administrator; For the purposes of the legitimate interests of the Administrator or a third party

Item 6.2 lists the legal grounds and purposes that the trader can use when collecting personal data: conclusion and performance of a distance contract; individualization of the party under the contract; accounting purposes; statistical purposes; protection of information security; ensuring the performance of the

contract for the provision of the relevant service; sending an information bulletin upon the user's request;

In the processing and storage of personal data, the merchant may process and store personal data in order to protect the following legitimate interests: fulfillment of obligations to the National Revenue Agency, Ministry of Internal Affairs and other state and municipal bodies.

The processing and storage of personal data creates numerous Obligations of the trader, including: confidentiality of processing and guaranteeing an appropriate level of security of personal data. The trader is obliged to observe the following principles when processing personal data: legality, good faith and transparency; accuracy and timeliness of the data.

When processing personal data, the trader must provide mechanisms for correlation with the purposes of the processing and minimizing the collected data and limiting the storage in order to achieve the objectives.

User rights are also included and analyzed in **point 6.4**. The user has the right, under the terms of the GDPR, to request from the merchant: to access the personal data relating to him, at any time to request from the merchant to: delete, correct or block his personal data, to object to the processing of his personal data if there is a legal basis for this; to object to his personal data being processed for the purposes of direct marketing, as well as to take advantage of all other rights according to Chapter Five of the currently effective GDPR.

The user also has obligations, under the terms of the Privacy Policy, described in **point 6.5** for correct use of the name and password for accessing the site; for providing reliable information during registration and timely updating; to refrain from uploading a virus to the site, sending unsolicited electronic messages; to refrain from violating or hindering the existence, security or quality of the access provided;

The listed rights and obligations also have exceptions related to the application of the rules for distance contracts and those concluded outside the commercial premises, such as contracts with the subject of goods made to the order of the consumer or according to his individual requirements, those which, due to their nature, can deteriorate their quality or have a short shelf life, sealed goods that are printed after their delivery and cannot be returned due to reasons related to hygiene or health protection, delivery of alcohol n applications, on

printed sound or video recordings or printed computer software, which are printed after delivery, of newspapers, periodicals or magazines with the exception of subscription contracts for the delivery of such publications, etc. In Art. 58 of the PPE, the express ban on the offer and sale by concluding contracts from a distance for the sale of medicinal products, issued according to a doctor's prescription, has been introduced.

Legal issues related to cross-border payment and the use of the so-called "cryptocurrency"

Legal mechanisms for consumer protection

In the third chapter of this work, the legal mechanisms for consumer protection are discussed. The main legal definitions of: "Electronic store" and "Electronic commerce" have also been clarified.

The privacy policy is mandatory for every website or online store for e-commerce. The requirements for the content and mandatory requisites are contained in a number of European directives and international agreements.

Each site must contain information on: the main concepts and characteristics of the online store, the purposes of data collection, the type of data processed, the basic principles for storing personal data, the rights of customers/users, the methods of providing of the data of third parties and others.

In this work, an example "Policy for the protection of personal data" has been prepared, which contains all the legally required details and can be part of every single site for electronic sales. Included are: Basic concepts; Purposes of data collection; type of personal data processed; Basic principles for the storage of personal data; Measures and mechanisms for the protection of personal data; Storage period; Provision of personal data to third parties; Customer/User Rights, Cookie Policy and more.

In **point 2** of this work, the Financial Mechanisms for Protection are considered. In recent years, the integration of online retail payments in the European Union has made significant progress. In view of these trends, the following acts have been adopted in European legislation: Directive 2007/64/EC of the European Parliament and of the Council, Regulation (EC) No. 924/2009 of the European Parliament and of the Council, Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council and Regulation (EU) No. 260/2012 of the European Parliament and the Council.

Types of payments considered include:

- ❖ credit transfers
- ❖ direct debits
- ❖ card payments
- ❖ mobile and online payments

Particular attention is paid to the analysis and legal aspects laid down in the Payment Services Directive (EC) 2015/2366, the European Union directive that aims to regulate the online payment industry in the EU and the EEA. The directive also introduces several advantages for both traders and customers:

- ✓ provides the legal basis for the further development of a better integrated internal market for electronic payments within the EU;
- ✓ introduces comprehensive rules for payment services, with the aim of making international payments (within the EU) as easy, efficient and secure as payments within one country;
- ✓ strives to open the payment markets to new entities, which will increase competition and provide greater choice and better prices for consumers;
- ✓ provides the necessary legal platform for the Single Euro Payments Area (SEPA)

The directive is part of a legislative package that also includes a regulation on multilateral interchange fees.

The provisions of Directive (EU) 2015/2366, introduced by the Law on Payment Services and Payment Systems, generally cover the following main changes in the regulatory framework of payment services:

- ✓ adoption of a new legal framework in order to complement the excluded services;
- ✓ integration of new types of payment systems and implementation of control over the activities of the suppliers who offer them;
- ✓ integration of new requirements for licensing payment institutions, respectively electronic money companies,
- ✓ integration of legal requirements for registration of the new type of service providers;
- ✓ integration of additional requirements for control over participation in the capital, more detailed description of the procedure for exercising the right of establishment and freedom to provide services and cooperation between supervisory authorities,

- ✓ introduction of changes regarding the information requirements and the rights and obligations of payment service providers;
- ✓ introduction of new requirements to guarantee the security of payments that are made at a distance or in the Internet environment

There is an increase in the risk of making electronic payments. The risks are increasing daily due to the development of technology and the implementation of multiple cross-border payments. New types of payment instruments are also being created. One of the most important conditions for the normal flow of electronic payments is ensuring safe and secure conditions for using payment instruments. This requirement requires constant cooperation between government authorities and business, with the aim of ensuring the security of consumers by creating a legal framework guaranteeing the rights and obligations of the parties. Payment services are of fundamental importance for the performance of vital economic and social activities.

The main aspects of the Law on Payment Services and Payment Systems have been examined and analyzed in detail. The law seeks to improve the existing rules in the Republic of Bulgaria for electronic payments. It takes into account emerging and innovative payment services, such as online payments and mobile payments.

The law integrates a new definition of the acceptance of a payment transaction to take into account not only traditional acceptance models structured around the use and use of payment cards, but also different business models, including those involving more than one accepting entity /subjects. In this way, the same protection must be guaranteed for all merchants and administrations, regardless of the used/used payment instruments, when the activity is the same as accepting card operations and financial services. Technical services provided to payment service providers, such as data processing and storage or terminal management, should not be considered to constitute acceptance.

In addition, the rise of technology in recent years has led to the emergence of some new services, such as services for providing account information, saving bank card numbers, using new digital payment devices, and others. Through these improvements, the payment service user is provided with aggregated information online about multiple payment accounts at the same time, which are held by one or more payment service providers and are accessible through the online

interfaces of the payment service provider servicing the account. Thus, the user of payment services has the opportunity to immediately get a complete picture of his financial situation at any moment. These services are included within the scope of the directive in order for consumers to receive adequate and timely data protection for their payments and accounts, as well as legal and financial certainty regarding the status of account information service providers.

The rights of consumers introduced by **Directive (EC) 2015/2366** are of utmost importance to achieve maximum protection against unscrupulous behavior in the online space.

Directive 2014/92/EU sets out provisions for the transparency and comparability of fees charged to users on payment accounts within the Union, as well as provisions on the transfer of payment accounts within the framework of the member state and the rules for facilitation of consumers in case of cross-border disclosure on payment accounts.

In this regard, a de lege ferenda proposal has been put forward to improve the transparency and requirements for the provision of information by payment service providers, namely the addition of text in the Payment Services Act: "The payment service provider is obliged to provide information on the exact amount for making a domestic or cross-border transfer before confirming the operation'

Users should be guaranteed access to a range of basic payment services. Services related to payment accounts for basic operations should include the ability to deposit and withdraw money. Users should be able to carry out basic payment operations, such as receiving income or social payments, paying bills or taxes and purchasing goods and services, including by direct debit, credit transfer or payment card. The services should give users the opportunity to purchase goods and services on the Internet, as well as to issue payment orders through the online banking system of the credit institution, if it has one.

In **point 2.3.** special attention was paid to the licensing of payment institutions. It is necessary to ensure easy public access to the list of entities providing payment services in order to increase transparency regarding the work of payment institutions that are licensed or registered by the competent authorities of the Member State of origin, including their representatives, and to guarantee a high level of consumer protection in the Union. Building and maintaining a central register in which to publish a list of the names of entities providing payment services is of utmost importance. Member States and the respective

administrations must ensure that the data provided by them is updated. The measures taken should help to ensure the provision of accurate and up-to-date information, as payment institutions are obliged to inform the competent authorities in their home Member State without undue delay of any change or inconsistency that affects its accuracy the clarity of the information and provided in the connection with the receipt of a license evidence, including the additional representatives or subcontractors. In case of doubt, the competent authorities should check the veracity of the received information and the sources from which it derives.

The role of the European Banking Authority is essential for the legal functioning of electronic commerce. As a result, acts from the EU have been adopted in connection with the protection of consumer rights. The listed acts and their legal and practical significance are examined in the present work, with the aim of defining and clarifying the rights of consumers and clarifying the regulatory framework.

In **point 3** the legal definition of the Single Euro Payments Area is given. SEPA creates a single set of tools and standards that make cross-border payments in euros as seamless as national payments. The Single Euro Payments Area (SEPA) is an area in which consumers, companies and other economic agents will be able to order and receive payments in euros under the same general conditions, rights and obligations, regardless of their location in the territory of the European Union (EU).

It allows European consumers, businesses and public administrations to carry out and receive the following types of transactions under the same basic conditions

- ✓ credit transfers
- ✓ direct debit payments
- ✓ card payments

Thanks to the Single Euro Payments Area (SEPA), consumers can now make cashless payments in euros - by credit transfer and direct debit - anywhere in the European Union, as well as in a number of non-EU countries, in a safe and efficient way, similar to national payments.

The zone for single payments in euro is regulated by numerous acts. The legal basis of SEPA was introduced by Directive 2007/64/EC. The SEPA Regulation (EU) No. 260/2012 sets the deadline for the countries of the agreement

to introduce credit transfers and direct debits in euros under the same conditions. Regulation (EC) No. 924/2009 on fees for cross-border payments in euro was also adopted in the context of SEPA. It requires banks to apply the same fees for domestic and cross-border electronic payment transactions in euros. Later, the regulation was amended with the SEPA regulation, which further integrates the market of payment services in euros. For the smooth functioning of the internal market and to facilitate cross-border trade within the Community, it is essential that the fees for cross-border payments in euros be equal to the fees for the corresponding payments within the borders of a member state ka.

Procedures are established that allow users of payment services or other interested parties to submit complaints to the competent authorities in connection with alleged violations of these rules and regulations by payment service providers. Member States have the right to use or expand the scope of already existing procedures and accepted practices. The competent authorities have the right to inform the complaining party of the existence of the out-of-court complaints and dispute resolution procedures established in accordance with Article 11, when applicable and without prejudice to the right to seek redress legal protection in accordance with the national procedural law.

In **point 4.1.** the importance of security when making online payments is considered. Today, the security of online payments is based on entering bank card data: number, expiration date, cryptogram or even the holder's last name and first name.

The security of electronic payments is essential to guarantee the protection of users and to create a reliable environment for electronic commerce. All payment services offered electronically must be carried out in a secure manner by means of technologies that can guarantee the safe establishment of the user's identity and the greatest possible reduction of the risk of fraud. It does not seem necessary to guarantee such a level of protection for payment transactions that are initiated and executed in a different way than those carried out using electronic platforms or devices, for example, paper payment transactions, mail order or telephone. The substantial growth of payments over the Internet and through mobile devices is accompanied by a comprehensive strengthening of security measures. Payment services offered over the Internet or through other remote channels, the functioning of which does not depend on the physical location of the device used to initiate the payment operation and the payment instrument used, should include the establishment of the identity of the operations by means of

dynamic codes, i.e so that the user in each time to be familiar with the size of the amount and the recipient of the operation for which the user gives permission.

Strong Customer Authentication (SCA) is the abbreviation for Strong Customer Authentication, which is an integral part of the legislation under Directive (EC) 2015/2366. The SCA requires online payments in the EU between EU-issued cards and an operator's payment provider located in the EU to process transactions using two-factor authentication. Strong customer authentication introduces mandatory two-factor authentication for online payments. The authentication process requires the user/payer to answer two of three questions, categorized as follows:

These factors are independent, which means that the failure of one element does not compromise the reliability of the others. The introduction of SCA can be an opportunity for merchants as it helps fight consumer data theft and protects businesses from fraud and/or potential chargebacks. Exceptions to strong customer authentication are also considered.

Special attention is paid to **point 4.2.** of Fraud with cards and payments. The issue of fraud and the possibility of recovering the amount from the bank-issuer of the payment instrument remains interesting. Consumer protection is in accordance with the legislation of the member states. The conditions for reimbursement in the event of an unauthorized transaction are subject to agreement between the issuing bank and the user. However, banks impose additional conditions and force their customers to sign a contract stating that the payment card is strictly personal. It is forbidden to give loans. If someone from among the holder uses the payment instrument without consent, the bank is released from the obligation to refund the amount. Cybercriminals are not the only ones looking for an advantage in the current situation. National governments have also poured money and manpower into improving their cyber warfare capabilities, not only to defend themselves but also to improve their ability to attack targets.

Cryptocurrency is a digital or virtual currency created to work as a medium of exchange. Cryptocurrency is used to secure and verify transactions, as well as to control the creation of new units of a certain cryptocurrency. In essence, cryptocurrencies are limited database entries that no one can change unless specific conditions are met and its importance is growing daily. Item 6.1 provides the legal essence and legal definition of the concept. The types and their application are distinguished.

Cryptocurrencies facilitate the transfer of funds directly between two parties without the need for a trusted third party such as a bank or credit card company, which is why they have many advantages. However, the semi-anonymous nature of cryptocurrency transactions makes them highly suitable for many illegal activities, such as money laundering and tax evasion.

Conclusion

The progress of information technologies creates new business models of enterprises and changes the lives of individuals. It changes the nature of traditional paper and face-to-face international trade and domestic business. Buying and selling online has become a common practice without the need for physical meetings and geographical boundaries.

The ever-increasing use of the Internet has dramatically led to an explosion of e-commerce. Because of this, legal challenges have appeared before the legislation of the Republic of Bulgaria and the European Union.

In general, the law of electronic commercial transactions should promote free and fair trade between nations and within nations. In a narrow scope, the Law on Electronic Commercial Transactions should regulate the possibility of companies and individuals to realize legal relations online. The law of electronic commercial transactions is in the regime of traditional commercial law and international commercial law, covering a wide range of legal issues.

International, regional and national legislative organizations are making serious efforts to create specific legal instruments to facilitate and develop electronic commerce. Different approaches are adopted in these organizations, equipped for different cultural and economic situations.

The EU intends to establish comprehensive rules in directives and regulations for member states. The US prefers to adopt a market-oriented approach that encourages self-regulation. China chooses to adopt subject-specific international instruments, ie. conventions or model laws to be in line with the international standard. During this ongoing legislative process in the laws of electronic commerce transactions, nations are faced with the present problems: It is argued that electronic commerce does not add new requirements to the operation of traditional laws, such as contract law. Although this will avoid causing confusion and unnecessarily complicating the legal system, it is debatable

whether traditional laws are sufficient and effective enough to deal with emerging electronic disputes.

Second, most transnational electronic transactions involve people who will never meet in person. The main task of the legislature is to create trust and establish trust in online interaction and transactions. This is a challenge for international, regional and national legislators. Promoting trust and confidence in electronic commerce should be one of the priority goals of electronic laws.

Harmonization or convergence of national laws, whether with international conventions or model laws, conscious or unconscious judicial parallelism or uniform rules for certain types of contracts will remove obstacles to transnational commercial transactions.

From the research in this dissertation, there is convincing evidence that e-commerce transactions have their own unique characteristics. The whole concept of electronic transactions is the same as with traditional ones, but the actual conduct of electronic transactions is fundamentally different.

Certainly, electronic transactions can be considered a means of communication from a technological point of view. However, from a legal point of view, there are two dominant factors that could demarcate the legal consequences of electronic transactions from traditional ones - determining the "time and place of sending and receiving electronic communication" and the "place of activity" in cyber the space . When involving digitized goods with online delivery, these two factors, as explained in this dissertation, would lead to different results in relation to establishing the rules of electronic offer and acceptance, jurisdiction and applicable law.

It should be noted that before drafting a completely new legal framework to regulate electronic commerce, careful attention should be paid to existing laws. If international organizations decide not to create new e-commerce laws, it is recommended that these nations adopt international e-commerce instruments to promote international trade relations.

In addition to existing laws, legal issues of e-commerce should also be introduced to clarify and supplement. If the Bulgarian legislator considers that it is necessary to specify the legislation, it could insert new provisions on electronic commerce to the existing laws, as well as participate in modernizing the existing provisions or creating new sets of laws in electronic commercial transactions.

Some IT-specific legal issues regarding electronic signatures and authentication, as well as the conduct of online dispute resolution, should be regulated in a separate set of laws. While the rules for litigation, arbitration, mediation and negotiation may remain similar to offline legislation, the use of electronic means creates new concepts, raises new questions and challenges the validity of evidence in these legal areas.

Most international organizations have made efforts to remove legal barriers to electronic commerce. International regulatory bodies promote the process of international electronic commerce harmonization by proposing common principles to create confidence in doing business online. However, some legal obstacles to electronic commercial transactions remain unsolved due to the lack of substantive legal norms.

In general, during the pre-internet era, companies traded with foreign companies even though their legal systems were different. The lack of unified laws does not prevent effective cross-border business. Therefore, the unification of laws for electronic commerce should not be considered as a significant legal obstacle. Modernization, harmonization and facilitation of e-commerce law at the international level should be continuously used to build e-trust and e-confidence.

III. Scientific contributions of the dissertation work

1. For the first time in the Bulgarian legal literature, distinctions were made between the institute of electronic commerce and similar legal figures

2. Numerous European normative acts and their application in the Republic of Bulgaria have been examined, which contributes to the enrichment of the legal framework related to the implementation of electronic commerce

3. The actual composition of the implementation of a distance contract and the payment for it is examined in detail, and with regard to the contractual relationship, special attention is paid to the parties - merchant and consumer

4. For the first time, a systematic review of the new concepts in bond and commercial law, introduced by the Law on Consumer Protection, has been made.

5. The examined issue in connection with making cross-border payments is a novelty in the legal literature. The responsibility of the parties and member states in their implementation.

6. The criteria for the protection of consumers in the implementation of electronic commerce are of a contributing nature. Special attention is paid to the protection of personal data.

Publications on the subject of the dissertation

Zhelyazkova, V. "Electronic commerce and distance selling in the European Union" accepted for publication at the International Conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION, Vol. XXVI No. 2020

Zhelyazkova, V. "Legal mechanisms for solving the problems of online trade during the Covid-19 pandemic" in Geopolitika magazine, 12 JUNE 2020, ISSN: 1312-4579

Zhelyazkova, V. "Attention! What should we know about fraud on the Internet?" in Praven Svyat

"Caution! What Should We Know About Internet Fraud Part 2?" in Legal World, ISSN: 1311-3488

Zhelyazkova, V. "Importance of e-commerce in the European Union during a pandemic" in Legal World, ISSN:1311-3488

Participation in scientific forums

Zhelyazkova, V. accepted for publication at the Scientific Conference "Property Relations in Law-Development and Perspectives" of Plovdiv University "Paisiy Hilendarski" with a developed topic: "PROPERTY RELATIONS WHEN CONCLUSION OF A DISTANCE SALE CONTRACT. RIGHTS AND OBLIGATIONS OF THE PARTIES"

Participation in the "Problems of Electronic Commerce" training of the Law and Media Foundation

Participation in training "Legal and tax aspects of eCommerce 2020" on eCommerceAcademy

Participation in training "Legal and tax aspects in Ecommerce"

Participation in training "Legal aspects, customer service of Ecommerce"

Participation in training "eCommerce Academy Conference | New Trends"